

ENAKOPRAVNOST

E Q U A L I T Y

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) MARCH 12, 1945

STEVILKA (NUMBER) 58

Zračna vojna proti Japonski ruši mesta

Osrčje japonske prestolice v razvalinah. Ameriške sile so invadirale Mindanao

GUAM, 12. marca.—Zračna vojska proti Japonski se razvija z velikansko silo. V soboto je mogočna ameriška zračna sila, sestoječa iz superbombnikov B-29, bombardira Tokio in spremeni osrčje japonske prestolice, obsegajoče 15. kvadratnih milij, v kup razvalin. To je bil največji napad iz zraka, ki je bil kdaj vprizoren na katero mesto na svetu.

OK so požari, ki jih je zanetil napad na Tokio, še vedno goreli, je drugi sili ameriških superbombnikov v nedeljo napadla Nagajo, tretje največje mesto na Japonskem, kjer je center japonske zrakoplovne razvaline, in ga spremenila v pravcati pe-

Oba napada sta bila izvršena pod najugodnejšimi vremenskimi prilikami, poročajo avijatiki, ki so se vrnili na svoje baze, in uvedle pri obeh napadih je bilo naravnost ogromno.

Invazija zadnjega filipinskega otoka

MANILA, 12. marca.—V soboto so ameriške sile generala MacArthurja, invadirale Mindanao, zadnji važni otok v Filipinskem otočju. Poročilo pravi, da Amerikanci izkricali na sebe Amerikanci in naleteli na šibko opozicijo od strani japonske po-

Pred izkrcanjem so Amerikanci bombardirali japonske postojnice iz zraka in s krovu bojni ladji. Amerikanci so brzo zavzeli stiri vasi in udarili proti Zamboanga, kjer se nahaja važno zrakoplovnišče, čigar zavzetje bo Amerikancem dalo priliko, da priblojeno na napadi na japonske postojnice na otoku Borneo, ki je odvijalo samoj 200 milij.

Policija začela pogon proti "spikizjem"

Odkar se morajo gostilne zapirati opolnomoč, se je širom mest pojavilo nestrsto lokalov, kjer se prodaja žganje in druge opojne pijače, kakor da je policija vdrala v času prohibicije. Včeraj je policija vdrala v tako "spikizjev," v katerih je bilo najdenih mnogo moških in žensk. En tak "spikizi" se je nahajjal v nekem domu, ki spada v zvezni stanovanjski projekt v zamorskom okrožju mesta.

V POMOC RDECEMU KRIZU

Mr. John L. Mihelich, kampanjski načelnik 23. varde, spodbudi, da so se slediči tudi priglašeni križi, ter so pooblaščeni: Mr. Anton Grdina, Mrs. Helen Mihelich, Mrs. Marolt, Mrs. Mary Otoničar, Mrs. Frances Perme, Mrs. Agnes Prinčič, Mrs. Anna Strniša, Mr. John Vargo.

Ako še niste oddali svoj prispevki Rdecemu križu, oddajte ga enemu izmed naših rojakov, da bo končna vso bila všteta v ponos našemu narodu.

Še nekaj o konferenci v Jalti

Napisal za ONA Harold Laski

LONDON.—Churchillov govor o zaključku konference v Jalti je bil brez vsakega dvoma eden njegovih velikih političnih govorov. Že iz tega je razvidno, da sestanek na Krimu ni bil gola formalnost in da so se prvaki treh velesil zares sporazumeli in napravili ogromen korak naprej. Jasno je dalje, da so se nemška upanja za neslogo med zaveznički izjavljivali. Strašne agonije vojne so jih naučile, da je treba pred vsem skrbeti za ono, kar je bistveno.

Ena poglavitnih točk Churchillovega govora je bilo vprašanje Poljske. Ravno v tem vprašanju je bila predlagana Churchillova neprijazna resolucija — 25 toriev je protestiralo proti sporazumu, do katerega je prišlo v Jalti, da naj bodo bodoče poljske meje na vzhodu z malimi spremembami take kot določeno v takozvani Curzonovi liniji.

Teh 25 toriev je zahtevalo, da naj Poljska obdrži svoje meje iz leta 1939 in da je nesprejemljiv sporazum, glede katerega P. I. Tito sama ni bila niti vprašana, da pove tudi svoje naziranje. Nekateri teh toriev so govorili zelo vzhici v strastno — H. G. Strauss, podnajmljnik ministra za javna dela, je celo odstopil, da s tem še bolj poudari svoje nezadovoljstvo.

Resolucija je propadla, kajti dobila je le 25 glasov od 400, ki so bili oddani. Kljub temu pa je umestno dati nekaj pojasnila k tej zadevi.

Sovraštvo do Rusije

Pred vsem je popolnoma jasno, da zagovorniki te resolucije niso toliko prijazni Poljakom kot so sovražni Sovjetski Uniji. Mnogo jih je med njimi, ki so bili prej jedro apizarske struje, ki se je skušala pobotati s Hitlerjem in pozneje s Francem.

Nobeden izmed njih ni niti poskušal razpravljati o vprašanju, ali poljska zamejna vlada v Londonu sploh še predstavlja prijedori Sovjetski Rusiji, na skrajno sramotna način.

(Dalje na 2. strani)

"March of Time" o Jugoslaviji

Na poznamen radio programu "March of Time" je dne 22. februarja govoril o Jugoslaviji časnikarski poročalec John Phillips. Marsikateremu je še v spominu radi slik, ki jih je posnel v borbi slovenskih partizanov pri Litiji in ki so bile objavljene v reviji "Life" 6. novembra 1944.

Komentator: Ko ta teden ves svet proučuje zaključke, ki jih je sprejela "velika trojica" v Jalti, je opaziti, da je Jugoslavija edina balkanska država, katero poročilo po imenu omenja. Vzroki za to najbrž so: V Jugoslaviji se je porodilo najbolj uspešno odporno gibanje in ta dežela je vir marsikaterje uganke glede osvobojenih krajev. Najbolj sporna vprašanja so:

Glas: Kakšne vrste človek je maršal Tito, poveljnik jugoslovanske narodne vojske? Kaj so pravi cilji jugoslovanskega osvobodilnega gibanja?

Komentator: Tukaj med nam je nocoj John Phillips, francoskega pokolenja, fotograf in poročalec revije "Life", ki se je ravnokar povrnih v New York iz Evrope, da poroča svojim urednikom in kateri nam lahko odgovori na ta vprašanja. Maršala Tita in narodne sile, katerim poveljuje, pozna malo poročalcev tako dobro kot John Phillips. V preteklem letu je bil trikrat v Jugoslaviji, se z maršalom Tito osebno dobro poznačata in partizani so ga tudi odlikovali z redom priznanja za njegove zasluge. John Phillips:

Phillips: Nocoj se kakih šeststo tisoč partizanov bori za osvoboditev svojega narodnega ozemlja. V hudi zimi slabobolečene, sestradiane in slabo oborožene partizanske brigade jurijo v Sloveniji, Bosni in na Hrvatskem. Partizanske divizije so na ogrskem bojišču. Partizanske enote so prekoracile Dravo in se borijo na avstrijskem ozemlju ter rešujejo zavezničke vojne ujetnike. Ena

(Nadaljevanje na 2. strani)

Amerikanci zavzeli osem trgov na vzhodnem bregu reke Rene

Hitler upa, da mu utrujeni sovražniki prineso zmago

LONDON, 11. marca.—Adolf Hitler je danes izjavil, da namevajo "zmage pisanj" zaveznički "uničiti nemški narod," nato pa je apeliral na Nemce k "fanatičnemu odporu," dokler se "zaveznički ne utrudijo," nakar jih bodo Nemci navzlič sedanjim zmagam lahko zlomili.

Hitlerjev govor, ki je bil prečitan na berlinskem radiju ob priliku 10-letnice, odkar je Nemčija uvelia obvezno vojaško službo, razoveda obupno stanje, v katerem se nahaja Nemčija.

"Leto 1918 se ne bo ponovilo," se glasi Hitlerjev manifest, ki potem nadaljuje:

"Versajska pogodba je odredila razkosanje Nemčije. Naši sovražniki so se oborožili kot še nikdar poprej, na čelu jim Rusija. Ta država je zgradila gigantsko oboroženo silo, z izrazitim namenom, da nenadoma napade Evropo, katero so židje napravili brezmočno."

"Ako bi bila Nemčija ostala v stanju vojaške brezmočnosti, bi bila danes že vsa v rokah boljševizma."

"Židovska zveza med kapitalizmom in boljševizmom, ki danes ogroža Evropo, je odstranila pačolan z oboroženih sil za uničenje našega kontinenta."

"Celo ako se je sedaj usoda obrnila proti nam, ne more biti nobenega dvoma, da je te poraže mogoče premagati, kakor se je zgodilo že tako često v zgodovini, ako bomo nastopili z odločnostjo, pogumom, vztrajnostjo in fanatizmom."

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naciji priznavajo, da je ameriško mostišče sedaj 12 milij in pol široko; Rdeča vojska razklala nacije pri Gdansku in Gdiniji

BULETIN

LONDON, 12. marca.—Berlinski radio je danes naznanil, da je ameriška prva armada pri Remagenu razširila svoje mostišče, tako da je sedaj 12 milij in pol dolgo in 2.000 do 3.000 sečnjev globoko. Včeraj je Berlin poročal, da je mostišče 11 milij dolgo.

PARIZ, 12. marca.—Ameriške čete na vzhodnem bregu Rene pri Remagenu dobivajo mogočna ojačanja in preko reke se je vrglo številne pantonske mostove.

Zavezniški gl. stan je danes prvič dovolil časnikarjem, da pošljajo v svet podrobnejša poročila o razvoju operacij pri Remagenu, iz česar se da sklepati, da je kritična faza borbe končana. Ameriške čete imajo sedaj v posesti osem trgov na vzhodnem bregu Rene.

Nemci se borijo za vsako ped zemlje

Čete maršala Žukova se bojijo za obkoljeno nemško posadko v Kolbergu, kjer so v soboto zajele 1.600 ujetnikov.

Nemci so naznani, da se bodo borili do zadnjega moža v slehernem važnem mestu. Boječ se za vsako ped zemlje, so se umaknili v Gdansk, Gdinijo in Stettin, kjer branijo vsako predmestje in postojanke na obronkih za barikadami, kateri so v naglici vrgli skupaj.

V sledi strategije, za katero so se odločili naciji, je vsem tem mestom usojeno, da se sprememijo v kup razvalin, kakor se je zgodilo z Varšavo in Budimpešto.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Franklin, Kans.—Družina Stefan Zemljak je bila obveščena od vojne oblasti, da je od 19. decembra pogrešan v Luksemburgu njen sin Sgt. Anton Zemljak, član SNPJ iz otroških let. K vojakom je šel februarja 1. 1942 in preko morja januarja 1944.

New York.—V bolnišnici na Welfare Islandu je umrla radi vodenice Evgenija Plaskan, sestra Ignaca Hudeta, urednika Glasa Naroda, ki je tudi v bolnišnici že tri tedne. Doma je bila iz Bele Krajine, odkoder je prišla v New York pred 30 leti. Stara je bila 54 let. Zapuščina (v vojni v Italiji), tukaj pa obstoji, da bodo zaveznički sektorji, sedaj ko so Nemci vrgli svoje rezervisti v okolico Remagena, vpravili tam novo operacijo za prekoračenje Rene.

Kanadska prva in ameriška deveta armada sta strili zadnje ostanke odporu pri Weselu, in sedaj je strnjeno pet zavezniških armad na 150 milij dolgi fronti ob Reni od holandske meje pa do Koblenza.

Prodiranje tretje armade Ameriška tretja armada na jugu je včeraj napredovala 15 milij daleč in sedaj ogroža zadnje nemške pozicije na zapadnem bregu Rene v Saaru in Palatinatu.

Sile gen. Pattona, poveljnika tretje armade, so zavzele severni breg reke Moselle, ki se pri Coblenzu steka v Reino, v dolžini 18 milij.

To pomeni, da ima gen. Patton trdno v oblasti breg Moselle v dolgosti 38 milij, na mreži med mestoma Coblenz, ki se nahaja pod ognjem ameriških topov v Trierom, ki se že nahaja v ameriških rokah.

Ruske sile samo osem milij od Gdanskega zaliva

LONDON, 12. marca.—Rdeča vojska sistematično sekajo nemške sile v vzhodni Pomoraviji v izolirane župe. Včeraj so Rusi odrezali nemško posadko v Gdanskem in Gdiniji, kjer se je pred vojno nahajala poljska luka na Baltiku.

Moskva tudi poroča, da se ruske sile nahajajo samo še osem milij od Gdanskega zaliva, ki se razteza med Gdanskom in Gliniju. Včeraj so sovjetske čete zavzele Koeln, ki leži 12 milij severozapadno od Gdanska in devet milij južnozapadno od Gdanska.

Osage, W. Va.—Dne 15. februarja je tukaj umrl Steve Jagodich, star 81 let, doma iz vase Pečnice, fara Poljčane na Štajerskem, kjer zapušča svojo družino.

PEVSKI ZBOR "SLOVAN"

Jutri večer, v torek ob 8. uri se vrši seja pevskega zborja "Slovan," v navadnih prostorih. Članji so vabljeni, da se je udeležijo polnoštevno.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOST"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNIN)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) \$3.50
For 3 Months — (Za 3 meseca) \$2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) \$4.00
For 3 Months — (Za 3 meseca) \$2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemskie države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) \$4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland,
Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Mirko G. Kuhel:

Slovenija v borbi za svobodo

XI.

EDINSTVO SLOVENSKEGA NARODA

Pred sedanjo vojno je imel jugoslovanski del Slovenije manj kot 1,500,000 prebivalcev, izmed katerih je bilo več kot 80% kmečkega stanu. Industrialnih delavcev je bilo v Sloveniji zelo malo. Skoraj en milijon Slovencev pa prebiva pod italijansko oblastjo v Primorju, Istri, na Goriškem ter pod Avstrijo (Nemčijo) na Koroškem in Štajerskem. To so pokrajine vzhodno od Vidma v Benečiji, v Rezijanski dolini ter Goriška, Tržič, Trst in severna Istra pod Italijo, pod Avstrijo pa Belok, Vrbsko jezero, Celovec in pokrajina nad Mariborom in v Prekmurju. Cilj Osvobodilne fronte je združiti vse dele Slovenije v novo slovensko državo, ki postane del nove, federirane, demokratične Jugoslavije.

Ko je sovražnik navalil na deželo aprila 1941, je jugoslovanska vojska bila poražena, zajeta in razpršena prej kot v dveh tednih. Eden izmed vzrokov za hitro sovražno prodiranje po Sloveniji leži v dejstvu, da slovenski narod ni gojil posebne "ljubezni" do velesrbških politika šov v Belgradu; zrcali se tudi v nesposobnosti glavnega štaba kraljeve jugoslovanske vojske, kateri je celo zastavljal vsak uspešen odpor proti napadalcem. Poleg tega je tudi vlada v preteklosti tako prezirala in zapostavlja Slovence—s pomočjo domačih državnih uradnikov in političnih voditeljev v vladu—da je narod v nekaterih krajih Gorenjske in Štajerske smatral okupacijo za manjše zlo. V teh krajih večina ljudi obvladuje tudi nemščino. Toda narod je faktočno stopil iz dežja pod kap.

Položaj v Sloveniji pred vojno

V predvojnih letih je belgrajska vlada omalovaževala in zapostavlja blagor slovenskega naroda v prid Srbov in pokrajini, kjer so ti prevladovali. Skupščina je štela 625 članov, toda Slovenija je bila upravičena le do 25 poslancev. Če upoštavamo, da je Jugoslavija štela nekaj nad 15 milijonov prebivalstva, Slovenija pa nekoliko manj kot 1,500,000, tedaj je očividno, da porazdelba državnih poslancev ni bila ne pravična in ne demokratična. Sorazmerno s številom prebivalstva bi Slovenija morala imeti 10% zastopstva v skupnem številu 625 ali najmanj 62 poslancev; imela pa jih je le 25 ali 4%. Slovenski politikaši so se večinoma bolj pobrigali za svoje osebne interese, kot pa za dobrobit svojega naroda. Dokaz temu je tudi njihovo stališče po invaziji, ko se je menda večina takozvanih "zastopnikov" naroda udinila sovražni reakciji. Ljudstvo danes sploh več ne zaupa voditeljem Krekovega in Cokovega tipa. V preteklosti je narod redkokdaj imel priliko izbirati svoje kandidate; to je storila stranka na krmilu. Sicer pa se je v Sloveniji že udomačila prislovica, da gre Slovenec lahko v Belgrad, ako hoče videti, kam romajo njegovi davki. Druge pravice v vladu itak ni imel. Ko je Ljubljana zaprosila, da bi v državni proračun uključili tudi potrebno vsoto za zgraditev novega poslopja za vseučilišče, je bila zahteva ignorirana in vzel je mnogo let, predno je vladu odobrila nekaj denarja v ta namen.

Slovenske politične stranke niso bile velike niti pravlačne, razen Slovenske ljudske stranke, ki je v političnem življenju imela monopol od upostavitev diktature naprej. Krščanski socialisti, katoliške obrtne zadruge, socialni demokrati, socialisti in druge liberalne stranke niso imeli posebnega vpliva nad maso kmečkega prebivalstva. Sokolska zveza je bila edina, ki je uživala široko privlačnost, toda ta ni bila politična, temveč narodna in telovadna ustanova.

Po svojih "zastopnikih" narod ni imel potrebne vezi z vladom in ko je nastopila samopostavljena diktatura, je izginila vsaka prilika za demokracijo v tistem pomenu besede, kot jo razumevajo demokratični, svobodni narodi.

Kvizingovske skupine

Ko je sovražnik okupiral Slovenijo in so njegove posadke zasedle glavna mesta trge in vasi, je pričel plačevati domače kvizinge, ki so mu narod izročili skoraj brez vsakega prelivanja krv. Južno od Save na Dolenjskem in Notranjskem je zagospodaril Italijan. Nemci pa so pogradi Gorenjsko in Štajersko in vse te pokrajine proglašili za redni del tretjega rajha.

Ti kvizingi so bili v prvi vrsti **belogardisti ali domobranci**, kot se nazivajo sami. Vodi jih bivši general kraljeve jugoslovanske vojske **Leo Rupnik**, kateri je tudi izdelal načrte in nadzoroval utrjevanje **Rupnikove obrambe črte** na slovensko-italijanski meji. Kakšna potrata denarja in nepotrebnega truda je bila ta črta, je vidno iz dejstva, da je previdni Rupnik zelo skrbno shranil vse tajne podatke, načrte in informacije o utrdbah, ki so bile zgrajene za obrambo Slovencev pred italijanskim napadom, ter jih izročil Hitlerju in Mussoliniju. Njegova glavna pomagača sta sin Vuk Rupnik ter polkovnik Kren. Tem vojaškim voditeljem je dajal politične inspiracije ljubljanski nadškof Rožman in drugi iz klerikalnega tabora, ki so radi svojih cerkvenih in političnih pozicij uživali zaupanje med preprostim, nepoučenim kmečkim narodom.

UREDNIKOVA POŠTA

Podr. št. 106, SANS

Euclid, Ohio. — Za mesec februar so si vzeli naši nabiraleci nekoliko počitka, kar je docela logično, zlasti, če se v počasnejšem vremenu in zaposlenosti vse neugodno vreme in zaposlenost. Vendar je pa naša podružnica nadomestila nizke mesečne dohode s prispevki na javnem shodu dne 4. februarja. Tem potom naj bo javnosti sporočeno, da so za našo podružnico upravičeni pobirati prispevke slednji člani in članice: Louis Znidarsič, Frank Fende, Frances Mezget, Jane Hrvatin, Frank Segulin, Martin Vogrin, Mary Konestabo, Frank Tegel in Ahacij Prezel. Obleko in živila pa še nadalje pobirajo članice krožka št. 3, Progresivnih Slovencov. Njihova tajnica je: Mary Ster, 1930 Arrowhead Avenue KE. 5773.

Slednja društva in posamezniki so prispevali za mesec februar: Slovenska ženska zveza št. 14. \$25.00. — Po \$5.00: Fr. Požar in John Mihalich, (namesto vence za pokojnim vójakom Frank J. Benigar.), Jennie Lavretić, Mr. in Mrs. Frank Zigman. — Po \$2.50 društvo št. 450 SNPJ. — Po \$3.00: Andy Božič (zidar), Martin Kuhař (Naumann Ave.), Jack Sargin, Agnes Sargin. — Po \$1.50: Fr. Tegel. — Po \$1.00: C. Charley, Frank Rokavec. Skupaj \$59.00. Prispevki na shodu so znašali: \$740.30. Skupni prispevki za februar \$799.30.

V imenu trpečega naroda se zahvaljujemo vsem darovalcem in se vam priporočamo še za nadaljnjo naklonjenost. Pomnite, da laktova ni nobena šala; naša podružnica je dosedaj poslala za takojšnjo pomoč vsoto \$1.300, nekaj stotakov imamo pa še na banki za nujno silo.

Prošla seja je bila izredno dobro obiskana, kar je znak, da se narod zanima za naše siromake in za novo Jugoslavijo, ki obeta postati res vzorna država, kjer bo enkrat krahu za vse — ne samo za zajedalce. Vsa poročila se strinjajo v tem, da stoji pretežna večina naroda za novo vladu, izvzeti so le ljubljanski "frakarji", kot prav Rev. James Cerne. In če je ta vladu dobra za jugoslovanske narode, naj bo dobra tudi za ameriške Jugoslovane kajti:

Vsaki lahko zabavljaj in podira, zida pa le oni, ki je velik in močan.

Na februarški seji smo izvolili novo blagajnarko Mary Ster, ker je Mary Konestabo, vsled rahlega zdravja resignirala. Naše redne seje se vršijo vsak tretji torek v mesecu v osebni in vse, kar ono predstavlja!

Kvizingovske skupine

Dolenske Toplice, pred božičem 1939. — Pri svojem suni in hčeri v zaselju Rebri, ki je oddaljeno od Dolenskih Toplic dobre pol ure hoda in spaša v kasi Drganjam selom, živi starca ženica, o kateri gre glas, da je stara že nad 100 let in da ji je pred mnogimi leti v kočevskih gozdovih odnesla medvedka triletno hčerko in jo počivali Poljanah, blizu Dolenskih Toplic.

Dolenske Toplice, pred božičem 1939. — Pri svojem suni in hčeri v zaselju Rebri, ki je oddaljeno od Dolenskih Toplic dobre pol ure hoda in spaša v kasi Drganjam selom, živi starca ženica, o kateri gre glas, da je stara že nad 100 let in da ji je pred mnogimi leti v kočevskih gozdovih odnesla medvedka triletno hčerko in jo počivali Poljanah, blizu Dolenskih Toplic.

Še nekaj o konferenci v Jalti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kako si toriji tolmačijo svoboščino govora

Dvoje vprašanj je mogoče postaviti, glede katerih bi bilo pravično razpravljati, ker so dvomljiva. Prvo je, v koliko in ali je Lvov zares pretežno poljsko mesto. Drugo vprašanje pa je, ali Rusi zares posiljajo številne Poljake v taborišču, kjer so v konfinaciji, in ali odrekajo drugim pravico, da svobodno izražajo svoje mišljenje. Na prvo vprašanje bo mogoče odgovoriti le na podlagi pravičnega vprašanja pa je treba dognati najprej, kaj toriji imenujejo svobodo govora. Sumim, da je svoboda govora, za katerega jim gre, več ali manj istovetna z organiziranimi napadi proti Sovjetski Uniji.

Ako hoče Poljska sploh kdaj priti do odkritosrčnega sporazuma in soglasja s Sovjetsko Unijo, bi morala prositi Boga, da jo reši pred vsem onih njenih priateljev, ki so predložili omenjeno resolucijo. V njih ni najmanjšega drobca realizma ali zdrave pameti. In več jim je do sovraštva boljševizma kot do sovraštva nacizma.

Rojena je bila v Frati leta 1846. Dneva se ne spominja, tudi letnico je zvedela še v starih letih od gospoda župnika, ki jo je obiskal pri priliključku ljudskega štetja. Frata je bilo svoje dni naselje delavcev kneza Auersperga v kočevskih gozdovih nad Dolenskimi Toplicami. Napravljali so drya in žgalci ogljike za fužino na Dvoru, mali vasi ob Krki pri Žužemberku. Krščena je bila na ime Ane Červanove in farni cerkvni v Topli Rebri. Kakor njen oče, je bil njen mož Matija Kmet, drvar in oglar. Kdaj se je poročila, se točno ne spominja več, bila pa je poročena v Žužemberku. Z možem sta živel na skromno življenje drvarja in oglarja v srečnem in zadovoljnjem zakonu. Rodilo se jima je deset otrok, sedem hčera in tri sinovi. Sin Jožef in hčerka Rozalija živita z materjo na posestvu. Pepca je poročena na Dolenskih Suščah pri Toplicah, vsi drugi so žopomrlj.

Najzadostnejšo smrt je storila tri-letna Anica. Še vedno stojijo starci ženici solze v oči, in bridiči zajoka, do se spomni nezrečne Anice.

Bilo je dan pred Vnebovodom leta 1880. Oče je napravil kakih 30 korakov oddaljen od hiše drva, zamaknjen v svoje delo. Pri njem je bil šestletni sin Tonček. Nenadoma je Tonček zapazil velikega kosmatanca. Medvedka je šla mimo hiše. (Tedaj je bilo po kočevskih gozdovih več te zvezjadi, kakor jo je danes in tudi slišati v staro dolenjsko korenino, ko tako zlostno izgubila ljubljansko hčerko, ki ženica rada privabila Auersperga v kočevski gozdov, izobraženega vojaka, je žal, zakaj jo obiskovala, da izprašujeva. Ako so vse to vedala, da pride vse to v srečo, se je zadovoljivo nasmejala. Vnaprej se je živila in živila v Žužemberku, da se še živi dan in videla in se je živila, kako more tako malo s posneti človeško podobo.

Ko je starca ženica svoje vest končala, je začudeno všečala, zakaj jo obiskovala, da izprašujeva. Ako so vse to vedala, da pride vse to v srečo, se je zadovoljivo nasmejala. Vnaprej se je živila in živila v Žužemberku, da se še živi dan in videla in se je živila, kako more tako malo s posneti človeško podobo.

March of Time o Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 1. strani)

tretjina Istre — dolgo časa vir prepriča z Italijo — je osvobojena izpod nemške oblasti in partizanski straže so komaj deset milij od Trsta.

Izmed 15 milijonov prebivalcev Jugoslavije je dva milijona mrtvih. Iz zmešnjave in nesloga, ki jo je povzročila in zanehala nemška okupacija in tiranija, se je dvginala narodna osvobodilna vojska pod vodstvom maršala Tita.

Njen novi duh se je pokazal, ko je v srbskem parlamentu z navadnimi ceremonijami predsednik vlade dr. Ivan Ribar oddikoval Tita z redom "Narodnega junaka". To se je zgodilo v prisotnosti peščice ljudi, vladinih ministrov in njegovih osebnih priateljev, med katerimi sem bil jaz edini tujezemec. Beseda "demokracija" je bila čestotek izrečena po Titu in Ribarju. Tito je dejal, da sprejme odlikovanje v imenu nepoznanih junakov, ki se borijo za svobodo.

Goveril je v imenu jugoslovanskih narodov. Tito je neoporekljiv vodja teh silnih, svodoljubnih ljudi. Njegov je bil tisti glas, ki je v temi urah proti partiji, da je bil navdušil k zmagi. Borili so se pod gesлом: Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Kakor venec slave krasí ameriške koloniste, ki so se borili za svobodo pod vodstvom Georga Washingtona, tako krasí veneč slave danes jugoslovanske narode pod vodstvom Tita — največjega državnika, kar jih je rodila svetovna vojna.

In to je znamenje časa. Narodi malih evropskih državic nočejo več biti igrači sil evropske politike. Tito je izraz nove, demokratične Jugoslavije. Jaz trdno verujem, da bo pripeljal Jugoslavijo do vladne NARODA, IZ NARODA in ZA NAROD.

Komentator: Hvala vam, John Phillips.

(S.A.N.S.)

Indianapolis, Ind. — Tukaj je umrla Amalia Golc, stara 45 let. Započela štiri hčere, sina in brata Louisa Metelka.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčne znamke, da bo čimprej poraženo vsi, kar ono predstavlja!

DRAGOTIN GREGORC:

Medvedka ji je ugrabilo hčerko

Dolenske Toplice, pred božičem 1939. — Pri svojem suni in hčeri v zaselju Rebri, ki je oddaljeno od Dolenskih Toplic dobre pol ure hoda in spaša v kasi Drganjam selom, živi starca ženica, o kateri gre glas, da je stara že nad 100 let in da ji je pred mnogimi leti v kočevskih gozdovih odnesla medvedka triletna hčerka in jo počivali Poljanah, blizu Dolenskih Toplic.

Ko je knez Auersperg izbral tovarno železna na Dvoru, so izdelovali razne pravice in železne izdelke, ki razpusčajo v Frati.

Po lepi Sloveniji

★ ★

DR. RUDOLPH ANDREJKA

Ljubljana—Operno gledališče

(Nadaljevanje)

V njej so zbrani poleg najstarejših spomenikov gotike v načrkih slikarski mojstri iz baročne dobe Valentin Metzinger, Franjo Jelovšek, Fortunat Bergant, Anton Cebelj in posnemalci v 19. stoletju, Leopold Layer in Janez Potočnik (velika dvorana). Za njim je v 7 naslednjih sobah slikanji iz začetka 19. stoletja, največji slovenski klasični slikar Franjo Kavčič, znani krajinar Lovro Janša, portretni in freskant Matija Langus, Prešernov prijatelj, slikarji iz 19. stoletja, koroški Slovenec Marko Pernhart. Nastopana s slikami slavnih bratov Janeza in Jurija Šubic, Franketa, Antona Ažbe, stoljetjem izza konca stoljetja zastopajo njega dušnik Matija Rihard Jakopič, po veliki krajinar Ivan Grohar. V naslednji sobi so razvrščeni sodobniki ali notranji slični impresionizmu. Ivačić, Gojmir Anton Kos, portret Božidarja itd., ki predstavljajo že prehod do novejše slikarske generacije — ekspresionistov. Mali dvorani galerije je zbrana skulptura plastika od Alojzija Gangla preko Ivana Zajca, Franca Bernekarja, Lojzeta Dornarja do bratov Kraljev, Tine Kosa in drugih.

Poleg glavnega vhoda v velesejem, levo od železniškega prehoda čez Celovško cesto, vabi špilje držita dve, od 4 bronastih obisk v poletnih dneh oču-

Osnovan Bleiweisove ceste v 12 m široki Glavni drevored, priljubljeno ljubljansko mestno mesto. Se preden ga križa železniška proga Ljubljana-Ravne-Trst, vzbuja pozornost licheni beli enostavni, a prelepni Trubarjev spomenik, delo predstavljajo že postopek Božidarja itd., ki predstavljajo že prehod do novejše slikarske generacije — ekspresionistov.

Alojzij Gangla preko Ivana Zajca, Franca Bernekarja, Lojzeta Dornarja do bratov Kraljev, Tine Kosa in drugih.

V zelenju parkov in drevoredov

derno urejeno kopališče sportnega kluba "Ilirija" s 300 kabinami, restavracijo, radijskim zvočnikom itd. V tem lepem ljubljanskem kopališču, ki mu doteka prečiščena in temperirana voda iz ljubljanskega vodovoda, se vrše pogostoma plavalne tekmke.

Ob severnem pobočju Šišenskega hriba, ki se vzdiguje nad vsemi temi nasadi, drevoredi in parki, stoji lichen hotel Bellevue nad starodavnim predmestjem Šiško, od koder je ob popoldnevi in večerih krasen razgled po Ljubljani in njeni severni okolici.

Šiška je dobila 1. 1929 samostojno župnijo in 1. 1924 krasno novo župno cerkev sv. Frančiška Serafina, moderno stebriščno stavbo z uporabo klasičnih motivov; v njeni notranjosti je prostora za 4000 vernikov. Veliki oltar s piramidnim nastavkom iz katerega marmorja obdaja 4 marmorni kandelabri v večno lujo.

Pa vrnimo se na svoje prvotno izhodišče, v glavni drevored.

Na desni sredi lepih nasadov

stoji Jakopičev paviljon, ki ga

je 1. 1909 sezidal slikar Rihard Jakopič. Tu se prirejajo vsako

letu umetniške razstave slovenških in slovanskih slikarjev in

kiparjev. Na obeh straneh 15 m širokega glavnega drevoreda,

da, ki ga loči dolga vrsta kamnitih kandelabrov z električnimi svetilkami v 2 dela, se širi prelepi nasadi domaćih in

ekscitnih dreves, le potno grmečje in gredice s krasnim

cvetjem, med njimi pa drže po

na vse strani. Ta novi Tivolski park, ki je eden najlepših javnih parkov v Jugoslaviji, se

jé napravil iz prejšnjih mestnih travnikov v l. 1928—1933.

Na koncu glavnega drevoreda se začenja stari Tivolski park s

svojimi stoletnimi košatimi drevesi, ljubeznim majhnim vo-

dometom in s svojimi terasami samih vrtnic. Mimo umetne

leta v svojih prikupnih in ličnih prostorih čez 100,000 obiskovalcev.

Poleg glavnega vhoda v vele-

sejem, levo od železniškega pre-

hoda čez Celovško cesto, vabi

špilje držita dve, od 4 bronastih psov (arch. Kundtman) oču-

POSTHUMOUSLY a Silver Star was awarded to Pvt. Willis V. McFarland, St. Louis, Mo. When attempting to establish a beachhead on the Rapido River, Italy, Pvt. McFarland's unit was halted by enemy artillery fire. Dropping to the ground, he crawled over the shell-blasted shore to cut barbed wire, discharging his automatic rifle as he went. Thus he advanced through barbed wire entanglements until severely wounded. He gave his life fighting to free Italy, and the purchase of War Bonds will help continue that fight until all of the world is liberated from the Axis yoke.

U. S. Treasury Department

They Are Buying War Bonds — Are You?

Gunner's Mate Oliver Huntzinger, 21, comes from Anderson, Indiana. He was aboard a destroyer escort in the Mediterranean when a Nazi torpedo struck his ship, throwing him a distance of 35 feet. First he was taken to a British field hospital and is now in the Navy Hospital at St. Albans, N.Y. He is buying War Bonds. Are You?

ENAKOPRAVNOST

1693.

Sedanji Narodni muzej, ki so ga ustanovili kot deželni muzej že l. 1821 kranjski deželni stvari, je s plitskim arheološkim muzejem najstarejši muzej naše kraljevine. Sedanja, v renesančnem slogu zidana muzejska palaca je bila dovršena l. 1888. V veži je na stropu slika Janeza Šubica (znanost in umetnost se klanjata Kranjski). Narodni muzej obsega vse muzejske panoje. Posebno bogate v svetovno znane so njega arheološke zbirke, ki segajo od izkopin neolitske kulture iz časov količ, Hallstattke (najdišča Magdalenska gora, Vače) in Latenske dobe do časov rimskih cesarjev. Izkopine iz Enmone polnijo vso dvorano; posebnost je pozlačena soha emonskega patricija v naravnih velikosti. Krasne so najnovejše izkopine iz Viča in Polhograha gradca. V desnem pritličju so v stenah hodnika vzdiani nagrobni in votivni kamni, ohranjenih je tu in mnogo sarkofagov (kamnitih grobišč), krasnih mozaičnih tal itd. Dobro preseljevanja narodov je zastopana z izkopinami iz langobardskih grobov pri Kranju, staroslovenska naselitev pa z izkopinami iz Črnomlja, Bleda, Bohinja, Mengša, Komende in Kranja.

V obrtnem oddelku muzeja so zbrani predmeti umetnostno-obrtni delavnosti vseh dob in panog (kovinski in steklarski, rezbarski izdelki, keramika, vedenine, lesna obrt), zlasti je

zbirka historičnega pohištva v zadnjih letih obogatela z izdelki iz časa gotike, renesanse, baroka, rokokoja, empira in biedermeierske dobe.

(Dalej prihodnjih)

IZ URADA

Slovenskega ameriškega narodnega sveta

SEZNAM NABIRALNIH POSTAJ

BROOKLYN, New York—665 Seneca Avenue.

CHICAGO—Northside: 3019 N. Damen Ave. (pri Šoljarju). Westside: 3936 W. 26th St. (nasproti SANSovega urada).

South Chicago: 9710 Avenue L.

Roseland-Pullman: 516 W. 115th St.

CLEVELAND—Okrožje St. Clair: Slovenski Narodni Dom, 6409 St. Clair Ave. Collinwood: Slovenski Delavski Dom, Waterloo Rd. Euclid-Nottingham: Drustveni dom na Recher Ave.

Newburg: 11202 Revere Ave. (pri Mrs. Traven).

DETROIT—Slovenski Narodni Dom, 17158 John R.; Slovenski Del. Dom, 4375 S. Livernois.

MILWAUKEE—Po dnevu: 630 W. National Avenue. Zvečer od 6. naprej:

7th West National Ave., ali pa 5th in W. Mineral St. Za severno stran: Pri Mary Rodič, 2739A, North 29th St.

WEST ALLIS—Od 10. do 12. dopoldne:

Paradise Theatre Bldg., drugo nadstropje, soba št. 207.

WAUKEGAN-NO. CHICAGO—Slovenski Narodni Dom.

ST. LOUIS, MO.—4658 Rosa Ave. (Pri Mrs. Speck).

PITTSBURGH, PA.—Slovenski Dom, 57th in Butler Sts.

NEWARK, ELIZABETH, LINDEN, N. J.—2021 Ingalls Ave., Linden, N. J.

WESTMORELAND COUNTY, PA.—Pri Antonu Zorniku, Herminie, Pa.

GLAVNO SKLADIŠE IN NEW YORK: Warehouse, WRFASSD, 161 Perry Ave.

Opomini glede racijoniranja

Meso, sir, maslo, konzervirane rive in mleko

Rdeče znamke Q-5 do Z-5, in A-2 do J-2 so veljavne vsaka za 10 pointov.

Procesirana jedila

Modre znamke X-5, Y-5, Z-5 in A-2 do S-2 so veljavne, vsaka za 10 pointov. X-5, Y-5, Z-5, A-2 in B-2 potekajo 31. marca.

Sladkor

Sladkorna znamka štev. 35 za 5 funtov sladkorja je veljavna do 2. junija.

Čevlji

Znamke št. 1, 2 in 3 z zrakoplovom v knjižici št. 3 so veljavne do preklica.

Gasolin

Znamka A-14 je veljavna za štiri galone gasolina do 21. marca. Znamke B-5, B-6, C-5 in C-6 so veljavne vsaka za pet galonov gasolina za nedolčen čas. Na licu kupona je treba takoj napisati ime države in licenčno številko. Pri prošnji za dodatno količino gasolina je treba navesti rekord prevoženih milij.

Tajeri

Inspekcija tajjerjev ni zahtevala razen pri zaprositi za nove tajere. Na vozilih za komercjalne svrhe je obvezna inspekcija tajjerjev vsakih šest mesecev ali ko se prevozi 5,000 milj, katero je pač prvo.

Kurilno olje

Znamke zadnje sezone št. 4 in 5 ter nove sezone št. 1, 2 in 3 so sedaj veljavne, vsaka za 10 galonov.

Društveni koledar

1945

18. marca, nedelja — Ples krožka štev. 1 Progresivnih Slovensk, v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

1. aprila, nedelja — (Velika noč) Društvo "Spartans" št. 576 S. N. P. J., ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

7. aprila, sobota — Društvo "Nanos" št. 264 S. N. P. J. priredi veselico v Domu za padnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

7. aprila, sobota — Društvo "Cleveland" št. 126 S. N. P. J., plesna veselica v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

8. aprila, nedelja — Koncert Mladinskega pevskega zborja Slovenskega delavskega doma, na Waterloo Rd.

14. aprila, sobota — Društvo "Vipavski raj" št. 312 SNPJ priredi plesno veselico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

14. aprila, sobota — Slovenska Ženska Zveza, plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave.

15. aprila, nedelja — Glasbena Matica, koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

22. aprila, nedelja — Koncert pevskega zborja "Slovan" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

5. maja, sobota — Croatian Pioneers, ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

6. maja, nedelja — Croatian Pioneers Bowling Tournament v avditoriju Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave.

27. maja, nedelja — Društvo Sv. Vida, št. 25, KSKJ, proslava 50-letnice v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

15. julija, nedelja — Piknik društva "Nanos" štev. 264 S. N. P. J. na prostorih Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

LIČNO DELO

za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu.

Cene vedno najnižje.

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVENUE

HEnderson 5311-5312

Cleveland 3, Ohio

Wounded at Bizerka, Sicily, R. D. Stalter, Spring Valley, N. Y., can still smile although one leg is shorter than the other because of a big piece of Nazi shrapnel. Your War

